

Zpráva o azylu 2025 Shrnutí

© Agentura Evropské unie pro otázky azylu (EUAA), 2025

Za použití informací uvedených v této publikaci nenese odpovědnost ani Agentura Evropské unie pro otázky azylu (EUAA), ani žádná osoba jednající jejím jménem.

Fotografie na titulní straně: EUAA, přijímací středisko Kofinou na Kypru

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2025

PDF ISBN 978-92-9410-753-4 doi: 10.2847/9359339 BZ-01-25-030-CS-N ISSN 2600-2922

Reprodukce povolena s uvedením zdroje. K veškerému použití nebo reprodukci fotografií či jiných materiálů, k nimž agentura EUAA nemá autorská práva, je nutné získat svolení přímo od držitelů těchto práv.

Note: *This translation has not been verified by the EUAA.*

Zpráva o azylu 2025

**Výroční zpráva o situaci v oblasti azylu
v Evropské unii**

SHRNUTÍ

červen 2025

Předmluva

Přijetí Paktu o migraci a azylu bylo milníkem ve vývoji společného evropského azylového systému (SEAS) a signalizovalo přechod k nové éře. Právní a operativní nástroje paktu vybavily Evropu flexibilními nástroji k řešení potřeb ochrany v prostředí zvýšené nejistoty, měnících se migračních vzorců a nepředvídatelných změn zahraniční politiky. Evropské země, které jednají jako společenství hodnot, opakovaně prokázaly, že jsou odhodlány spolupracovat, sdružovat své prostředky, začleňovat své úsilí a vyvíjet řešení, aby zajistily přístup k ochraně těm, kteří ji potřebují.

Agentura Evropské unie pro otázky azylu (EUAA) hrála klíčovou úlohu v rámci pomoci zemím EU+ při vytváření základů a optimalizaci reakcí v oblasti ochrany. Za tímto účelem bylo v roce 2024 dosaženo významného pokroku. Zvláštní program agentury týkající se paktu například pomohl členským státům připravit se na praktické provádění paktu tím, že poskytl individuálně uzpůsobenou odbornou přípravu, poznatky o situaci, nástroje kvality a návodné pokyny k postupům. Při prosazování své úlohy střediska excelence v oblasti odborné přípravy získala agentura EUAA od maltských orgánů oficiální uznání jako poskytovatel vysokoškolského vzdělávání. Prostřednictvím tohoto mechanismu bude agentura v členských státech budovat kapacity pro provoz účinných a harmonizovaných azylových a přijímacích systémů.

Přijetí vůbec první strategie agentury v oblasti základních práv je důkazem našeho odhodlání zajistit, aby byla práva žadatelů o mezinárodní ochranu plně respektována v rámci všech našich činností. Stejně tak cílem zřízení monitorovacího mechanismu agentury EUAA je předcházet možným nedostatkům ve fungování vnitrostátních systémů nebo je identifikovat, a tím posílit praktické uplatňování společného evropského azylového systému. V roce 2025 již probíhá první pilotní monitorování. S cílem dále podpořit vnitrostátní operace vyslala agentura do třinácti členských států rekordní počet pracovníků.

Agentura si je vědoma toho, že základem informované tvorby politik je informovanost o situaci založená na vysoce kvalitních a různorodých zdrojích informací, a proto vytváří řadu analytických výstupů týkajících se azylu, mezi nimiž je i tato sěžejní publikace. V letošním roce vám zprávu o azylu předkládáme v přepracovaném, stručnějším formátu, který představuje vývoj v oblasti společného evropského azylového systému za uplynulý rok a zaměřuje se na přehledy jednotlivých zemí. Tento nový formát zachoval podstatu zprávy o azylu beze změny: je to váš spolehlivý zdroj analytického a vyváženého pohledu na otázky azylu v Evropě. Bude proto sloužit jako důležitý podklad pro vůbec první výroční zprávu o azylu a migraci, kterou vypracuje Evropská komise.

Nina Gregori
výkonná ředitelka
Agentura Evropské unie pro otázky azylu

Obsah

Předmluva	4
Obsah	5
Úvod	6
1. Hlavní vývoj v oblasti azylu v Evropské unii v roce 2024	7
2. Přístup k řízení.....	8
3. Iniciativy pro zefektivnění a harmonizaci azylových řízení.....	9
4. Nový pohled na přijímání	10
5. Odpovědnost za žádost o mezinárodní ochranu	11
6. Harmonizovaný přístup k přesídlení a přijímání osob z humanitárních důvodů	12
7. Práva osob požívajících mezinárodní ochrany na začlenění a integraci.....	13
Rámeček 1. Dočasná ochrana vysídlených osob z Ukrajiny	14
8. Právní záruky pro děti a žadatele se zvláštními potřebami	15
Závěrečné poznámky	17

Úvod

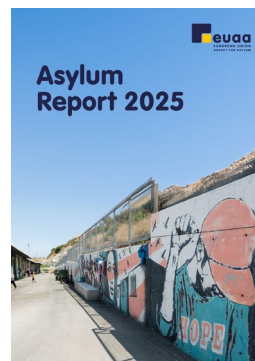
Shrnutí [zprávy o azylu 2025: výroční zprávy o situaci v oblasti azylu v Evropské unii](#) stručně popisuje klíčový vývoj v oblasti mezinárodní ochrany, který je podrobně představen v hlavní zprávě. Shrnutí je k dispozici ve [30 jazycích](#), včetně všech jazyků EU a dále albánštiny, arabštiny, makedonštiny, ruštiny, srbštiny, turečtiny a ukrajinštiny.

Informace uvedené v hlavní zprávě lze filtrovat prostřednictvím různých uživatelsky přívětivých zdrojů:

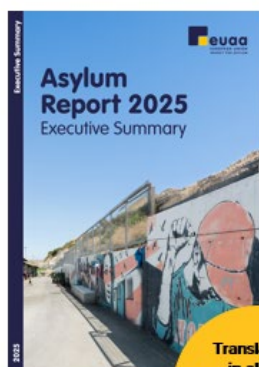
- **Databáze vnitrostátního vývoje v oblasti azylu** představuje legislativní, institucionální a politický vývoj, který je popsán ve zprávě. Novinky lze vyhledávat podle země, tématu, roku a typu vývoje. Informace jsou rovněž shrnuty a uvedeny v tabulce podle zemí a podle tematických oblastí v dokumentu ve formátu PDF.
- Zpráva představuje výběr vývoje judikatury na základě [databáze judikatury agentury EUAA](#). Hypertextové odkazy v textu dovedou čtenáře na konkrétní případy v databázi.
- Zdroje použité při vypracovávání zprávy o azylu jsou uvedeny v seznamu odkazů na konci zprávy. Jsou k dispozici také v samostatném podrobném přehledu [Zdroje o azylu 2025](#), a to seskupené podle typu zdroje. Čtenáři tak mohou snadno zjistit, zda se jedná o zdroje od evropských orgánů a agentur, mezinárodních organizací, vnitrostátních orgánů, organizací občanské společnosti nebo expertních skupin (think tanků) a akademické obce.

Aktuální informace o činnostech agentury EUAA a podpoře členských států naleznete v infografice: <https://euaa.europa.eu/asylum-report-2025/section-10-euaa-support-2024>

Informace o hlavním vývoji v jednotlivých zemích naleznete v přehledech o jednotlivých zemích: <https://euaa.europa.eu/asylum-report-2025/country-overviews>

Additional resources to the Asylum Report 2025

Translations
in all EU
languages
and 7 non-EU
languages

1. Hlavní vývoj v oblasti azylu v Evropské unii v roce 2024

Čtyři roky poté, co Evropská komise navrhla [Pakt o migraci a azylu](#) jako komplexní rámec pro řízení migrace a azylu v Evropě, byl tento pakt přijat Evropským parlamentem dne 10. dubna 2024 a Radou dne 14. května 2024. Přijetím Paktu o migraci a azylu získala EU moderní, robustní a flexibilní strukturu právních a operativních nástrojů pro řešení měnících se potřeb ochrany na celosvětové úrovni. Po úspěšném ukončení legislativního procesu začaly členské státy zavádět nezbytná právní, správní a praktická opatření pro uplatňování ustanovení paktu. Jako vodítko pro tuto práci vydala Evropská komise v červenci 2024 [Společný prováděcí plán pro Pakt o migraci a azylu](#), který stanoví konkrétní milníky, jichž má být dosaženo podle stanoveného harmonogramu.

Na základě pokynů uvedených ve společném prováděcím plánu vypracovaly země EU+ své individuální vnitrostátní prováděcí plány. Členské státy koordinovaly své úsilí a spojily všechny orgány, u nichž se předpokládá, že budou zapojeny do provádění paktu, aby poskytly podněty, vzájemně se obohacovaly nápady a vypracovaly akční plány pro další postup. Regionální správní orgány byly zapojeny do procesu v oblastech spadajících do jejich pravomoci, jako jsou sociální věci, vzdělávání a integrace. Příprava na provádění paktu byla pro členské státy procesem obzvláště náročným na zdroje. Reforma takového rozsahu a složitosti vyžaduje rozsáhlé finanční, administrativní a lidské zdroje. To představuje výzvu pro kapacitu mnoha členských států, zejména když souběžně zajišťují kontinuitu činností při zpracovávání neustále vysokého přílivu žádostí.

Během procesu provádění hrály agentury EU klíčovou úlohu tím, že sdílely zdroje a odborné znalosti. Prostřednictvím svého zvláštního programu týkajícího se paktu poskytla agentura EUAA podporu mnoha způsoby, mimo jiné prostřednictvím specializované odborné přípravy a vypracování návodných pokynů, nástrojů kvality, standardů a ukazatelů na podporu praktického provádění paktu.

Od předložení návrhů paktu v roce 2020 řada subjektů uvedla, že některá ustanovení mohou vyžadovat zvláštní pozornost, aby se zajistil plný soulad se základními právy. Především je třeba, aby orgány EU a členské státy zajistily dostatečné zdroje k řádnému zaručení účinného uplatňování procesních záruk a plného respektování základních práv osob žádajících o ochranu v EU.

V kontextu vývoje souvisejícího s přijetím a prováděním Paktu o migraci a azylu se evropská politická agenda zaměřila na úsilí o účinnou ochranu vnějších pozemních a námořních hranic EU a na iniciativy zaměřené na další řešení problematiky obchodování s lidmi. Evropská komise a organizace občanské společnosti pokračovaly v konzultacích po celý rok 2024, přičemž řadu projektů realizovaných organizacemi občanské společnosti financuje Generální ředitelství pro migraci a vnitřní věci.

V roce 2024 EU nadále poskytovala neochvějnou politickou, finanční a humanitární podporu Ukrajině a hostila miliony vysídlených osob z Ukrajiny. Rozhodnutí Rady Evropské unie z června 2024 o prodloužení dočasné ochrany do března 2026 zajistilo stabilitu a bezpečnost přibližně 4,4 milionu osob požívajících dočasné ochrany a pobývajících v zemích EU.

Vzhledem k rostoucí složitosti mezinárodního geopolitického prostředí a diplomacie je obtížné předvídat vývoj situace na Ukrajině a migraci Ukrajinců do Evropy.

Pokud jde o vnější rozměr migrační a azylové politiky, EU pokračovala v navazování komplexních partnerství se zeměmi původu a tranzitu, včetně úsilí o řešení hlavních příčin nelegální migrace, zvyšování kapacity v oblasti správy hranic a boje proti obchodování s lidmi, poskytování řešení ochrany vysídleným skupinám obyvatelstva po celém světě a nabízení bezpečných a legálních způsobů migrace do Evropy jako alternativy k nelegální migraci.

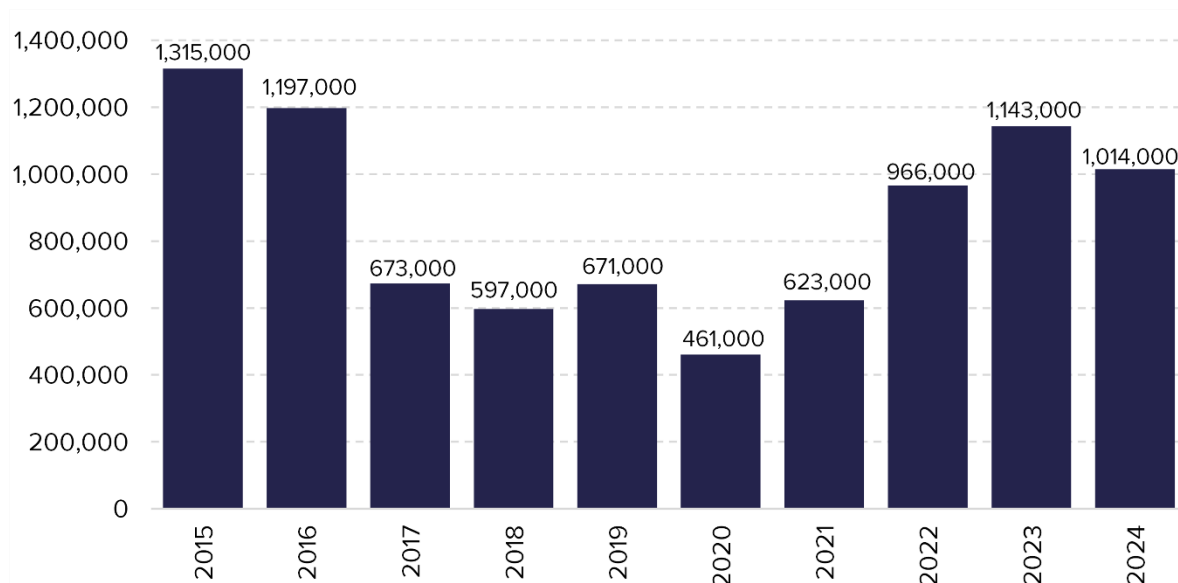
V rámci své úlohy zajistit harmonizovaný výklad a uplatňování práva EU vydal Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) v roce 2024 přibližně 20 rozsudků a usnesení vykládajících různá ustanovení společného evropského azylového systému. Další informace naleznete v [judikatuře týkající se azylu vyhlášené Soudním dvorem EU v roce 2024](#), informativní přehled č. 32.

2. Přístup k řízení

V roce 2024 se počet žádostí o mezinárodní ochranu ve srovnání s rokem 2023 snížil o 11 %, přičemž země EU+ obdržely již druhý rok po sobě něco málo přes 1 milion žádostí (viz obrázek 1).

Obrázek 1. Počet žádostí o azyl v zemích EU+, 2015–2024

Zdroj: Údaje ze systému včasného varování a připravenosti agentury EUAA ke dni 3. února 2025.

Téměř čtyři pětiny všech žádostí v zemích EU+ obdrželo pouze pět zemí: Německo (237 000 žádostí), Španělsko (166 000), Itálie (159 000), Francie (159 000) a Řecko (74 000). Co se týče poměru počtu žádostí o azyl k počtu obyvatel, obdržely nejvíce žádostí na obyvatele Kypr a Řecko. To však neodráží počet rozhodnutí o poskytnutí dočasné ochrany vydaných zeměmi EU+ v roce 2024 (viz rámeček 1).

Pět nejčastějších skupin žadatelů o mezinárodní ochranu v zemích EU+ podle státní příslušnosti se oproti roku 2023 nezměnilo: Syřané (151 000 žádostí), Afghánci (87 000), Venezuelané (74 000), Turci (56 000) a Kolumbijci (52 000). S výjimkou Venezuelanů, kteří podali rekordní počet žádostí, zbývající čtyři skupiny státních příslušníků podaly méně žádostí než v předchozím roce. Zatímco u státních příslušníků mnoha zemí mimo první pětku se počet žádostí snížil, u jiných státních příslušníků dosáhl historického maxima. Mezi ně patřily Bangladéšané (43 000 žádostí), Peruánci (27 000), Malijci (17 000), Senegalcí (14 000), Haitané (12 000), Šrílančané (9 800), Číňané (7 200) a Mauritánci (5 700). V roce 2024 byl rovněž zaznamenán rekordní počet Palestinců (12 000 žádostí) a související nárůst počtu žadatelů bez státní příslušnosti (3 600).

Vzhledem k pokračujícímu vysokému přílivu žadatelů o mezinárodní ochranu se vnitrostátní diskuse a politiky zaměřily na účinnou ochranu hranic. Země EU+ využívaly kombinaci proaktivních a reaktivních opatření k prevenci a řízení nelegální migrace, která však někdy mohla ohrozit účinný přístup na jejich území. Mezi tato opatření patřilo omezení přístupu na území povolením vstupu pouze přes určené hraniční přechody, vytvoření nárazníkových zón na hranicích, zesílené hlídkování a navýšení rozpočtu na ochranu hranic.

Některé země EU+ pokračovaly v trendu z minulých let a zavedly postupy umožňující v co nejkratší době rozlišit mezi osobami, které potřebují ochranu, a osobami, které ochranu nepotřebují, kdy tato druhá skupina byla směřována do řízení o navrácení. Další vnitrostátní iniciativy soustředily příslušné orgány do jednoho místa s cílem usnadnit koordinaci mezi orgány a zkrátit dobu zpracování žádostí. Navzdory úsilí vnitrostátních orgánů v průběhu roku 2024 byla v řadě zemí hlášena zpoždění v přístupu k azylovému řízení, přičemž žadatelé v některých případech čekali na schůzku pro formalizaci žádosti i několik měsíců.

3. Iniciativy pro zefektivnění a harmonizaci azylových řízení

Legislativní a politické diskuse se v roce 2024 soustředily na budování odolných a účinných azylových systémů. Úsilí bylo zaměřeno na urychlení postupů a optimalizaci využívání dostupných zdrojů, mimo jiné prostřednictvím institucionální restrukturalizace, digitalizace řízení a odborné přípravy a profesního rozvoje. Přesto byly někdy hlášeny problémy týkající se možnosti získat poradenství a konzultace na samém počátku řízení, zejména na hranicích a při zajišťování osob.

S využitím aktuálních informací o zemích původu přizpůsobily země EU+ své politiky a rozhodovací postupy určitým profilům žadatelů. Například v návaznosti na pád režimu Bašára Asada v Sýrii v prosinci 2024 a nejasnou situaci v zemi pozastavily země EU+ rozhodnutí o potřebách ochrany pro syrské žadatele. Soudy sehrály klíčovou úlohu při utváření postupů souvisejících s koncepcemi bezpečných zemí a jejich následným uplatňováním. Tato rozhodnutí sice vykládala ustanovení (přepřpracované) směrnice o azylovém řízení, ale očekává se, že budou sloužit také jako vodítka pro provádění nových požadavků nařízení o azylovém řízení.

V roce 2024 vydaly azylové orgány EU+ v souvislosti s žádostmi o azyl 795 000 rozhodnutí v prvním stupni. To je nejvíce od roku 2017. Již čtvrtým rokem v řadě vydaly nejvíce rozhodnutí Německo a Francie, na něž společně připadá téměř polovina z celkového počtu v zemích EU+.

Navzdory zvýšenému počtu rozhodnutí přijatých v mnoha zemích zůstávalo na konci prosince 2024 nevyřízeno 981 000 případů, což je jeden z nejvyšších počtů v historii. V této souvislosti se mnohé orgány zaměřily na další zrychlení azylového řízení a snažily se v maximální míře vyřešit nevyřízené žádosti dříve, než se v červnu 2026 stane povinným uplatňování paktu, aby se vyhnuly nutnosti po delší dobu souběžně uplatňovat stará i nová pravidla (v závislosti na datu podání žádosti). Kromě nábory personálu a digitalizace uplatňovaly orgány různé metody řízení případů za účelem zvýšení efektivity. Navzdory těmto opatřením zůstala azylová řízení v některých zemích zdlouhavá a počet nevyřízených případů se nadále zvyšoval.

Úsilí o zvýšení efektivity se zaměřilo rovněž na odvolací řízení. Vyšší počet nevyřízených případů v odvolacím řízení přiměl soudy, aby investovaly do nábory dalších zaměstnanců a do navýšení kapacit pro zpracování případů. V zájmu zlepšení kvality soudních řízení zajišťovalo několik soudů další profesní rozvoj soudců, často s podporou agentury EUAA.

4. Nový pohled na přijímání

Řada výzev a kritických situací v oblasti přijímání v posledních letech přiměla orgány v mnoha zemích EU+ k důkladnému přezkoumání svých přijímacích systémů. Přijetí přepracované směrnice o podmínkách přijímání (RCD) v roce 2024 podnítilo další změny v řízení přijímání.

Celkový tlak na přijímací systémy přetrvával i v roce 2024. Ačkoli se počet přijímaných osob v některých zemích snížil, příliv žadatelů zůstal vysoký a problémy s odlivem žadatelů z přijímacích řízení pokračovaly, například kvůli obecné situaci v oblasti bydlení v některých zemích EU+. Navíc přetrvávala dvojí výzva spočívající v zajištění ubytování žadatelů o azyl a osob požívajících dočasné ochrany.

Země EU+ investovaly značné zdroje do zlepšení svých přijímacích zařízení, restrukturalizace přijímacích orgánů, vypracování nových přijímacích strategií a navýšení lidské kapacity prostřednictvím nábory a odborné přípravy. Přesto přetrvávaly některé z předchozích nedostatků, jako je přeplněnost, bezpečnostní rizika pro ubytované osoby a personál, snížená schopnost zajistit odpovídající následnou péči v případě problémů v oblasti tělesného a duševního zdraví, včetně traumat, nedostatek soukromí pro ubytované osoby, nedostatky ve vzdělávací podpoře pro děti, překážky v přístupu na trh práce a fenomén bezdomovectví při čekání na přístup k přijetí. Zpoždění v přístupu k přijímání přiměla soudní orgány zdůraznit, že žadatelům musí být zajištěny vhodné materiální podmínky přijetí již od okamžiku podání žádosti a že jakýkoli jiný postup, jako je například využívání čekacích listin, není dostatečný pro splnění povinností vyplývajících z práva EU.

V [judikatuře](#) nadále přibývalo otázek týkajících se výkladu důstojné životní úrovně a toho, jak by orgány měly uplatňovat pravidla pro omezení nebo odnětí materiálních podmínek přijetí. V několika případech soudy odsoudily úřady za to, že nezajistily odpovídající podmínky přijímání.

5. Odpovědnost za žádost o mezinárodní ochranu

Země EU+ nadále zvyšovaly účinnost dublinského systému, mimo jiné prostřednictvím pokračujícího uplatňování dublinského plánu, který byl přijat v listopadu 2022 s cílem zlepšit provádění přemísťování do příslušného členského státu.

Celkem bylo v roce 2024 provedeno 17 000 přemísťování podle dublinského nařízení, což ve srovnání s rokem 2023 představuje přibližně 14% nárůst. Šlo o nejvyšší počet od roku 2019, i když stále výrazně nižší než před pandemií. Několik sledovaných zemí uskutečnilo více přemísťování než v roce 2023, přičemž některé z nich uskutečnily nejvíce přemísťování v historii.

- Nejvíce přemísťování **uskutečnily** Německo, Francie a Švýcarsko.
- Nejvíce žádostí o přemísťování **obdržely** Německo, Španělsko a Francie.
- Nejčastěji přemísťovanými skupinami podle **národnosti** byli Afghánci, Syřané, Alžíráné a Turci.

Podle předběžných údajů, které si agentura EUAA a 29 zemí EU+ pravidelně vyměňují, bylo v roce 2024 vydáno 147 000 rozhodnutí v reakci na odchozí žádosti podle dublinského nařízení. To představuje 18% pokles oproti roku 2023 (rekordní počet rozhodnutí), neboť počet žádostí o azyl klesl o více než desetinu a poměr rozhodnutí podle dublinského nařízení k počtu žádostí se snížil na 14 % (nejnižší za osm let). Tento pokles naznačuje snížení počtu žadatelů o azyl, kteří se z první země příjezdu přesunuli do jiné země, aby podali novou žádost (tzv. druhotné pohyby), což mělo dopad na celkový počet azylových případů.

Země EU+ dále investovaly do digitalizace a projektů v oblasti informačních a komunikačních technologií, a to buď konkrétně pro jednotky dublinského systému, nebo jako součást rozsáhlejších iniciativ týkajících se azylového nebo přistěhovaleckého řízení obecně. Spolupráce mezi zeměmi EU+ pokračovala nad rámec formalizovaných kanálů styčných důstojníků a dvoustranných dohod. Několik zemí EU+ se v roce 2024 zúčastnilo výměnného programu agentury EUAA, který se zaměřil na účinné sloučení rodiny. Dvoustranné studijní návštěvy umožnily konkrétním zemím dále posílit vzájemnou spolupráci. Ve druhé polovině roku zahájily země EU+ přípravy na provádění nařízení o řízení azylu a migrace (AMMR). Na podporu provádění paktu na vnitrostátní úrovni agentura EUAA pracovala na nových

informačních letáčích týkajících se nařízení o řízení azylu a migrace a Eurodacu, nových návodných pokynech a společné šabloně pro vyhledávání rodinných příslušníků, jakož i na návodných pokynech pro pohovory na dálku (včetně pohovorů v dublinském řízení). Reforma a zefektivnění dublinského systému zůstává klíčovým prvkem pro fungování společného evropského azylového systému.

6. Harmonizovaný přístup k přesídlení a přijímání osob z humanitárních důvodů

V roce 2024 bylo ze třetích zemí do zemí EU+ přesídleno bezmála 14 000 uprchlíků, což je druhý nejnižší počet zaznamenaný od roku 2016, přičemž nejnižší počet byl zaznamenan v roce 2020, kdy byla přemístění silně omezena pandemií COVID-19. Téměř 60 % přesídlení připadalo na Německo a Francii. Nejpočetnější skupinou přesídlených osob zůstali Syřané, kteří tvořili 40 % z celkového počtu přesídlení (5 300 osob).

Stávající tlak na vnitrostátní přijímací systémy, a tedy i nedostatek ubytovacích míst, byl v zemích EU+ vnímán jako překážka provádění programů přesídlení a přijímání osob z humanitárních důvodů. Za účelem zmírnění situace byly v některých zemích v rámci obcí zřízeny specializované skupiny, které mají uprchlíkům pomáhat při hledání bydlení, přičemž podporu jim poskytují i soukromé osoby. Nedostatek přijímacích kapacit vedl k tomu, že některé země pozastavily své programy přesídlování.

Na operativní úrovni měla nestabilní bezpečnostní situace na Blízkém východě v důsledku války v Gaze značný dopad na organizaci výběrových misí, orientačních schůzek před odjezdem a cestovních opatření pro vybrané uprchlíky v těchto oblastech. Pokud jde o přemístění uprchlíků, přetrvávají problémy při získávání povolení k opuštění území ze zemí odjezdu, jako jsou Írán, Libanon a Pákistán, kde se uplatňují výstupní poplatky.

Několik vnitrostátních správních orgánů využilo patronátní programy komunit, aby zmírnily tlak na přijímací systémy a podpořily inkluzivní a vstřícné komunity pro integraci. V letech 2024–2025 se pozornost i nadále zaměřuje na přesídlení Afghánců a uprchlíků v zemích podél trasy přes centrální Středomoří, jakož i ze Střední a Jižní Ameriky. Ačkoli Syřané stáli v posledních letech v popředí úsilí EU, pozastavení vyřizování žádostí Syřanů o mezinárodní ochranu v několika zemích EU+ do doby, než se situace v zemi stabilizuje, mělo dopad i na rozhodování o statusu syrských státních příslušníků určených k přesídlení.

7. Práva osob požívajících mezinárodní ochrany na začlenění a integraci

Ochrana se vztahuje na práva, na která mají osoby požívající určité formy ochrany v zemi azylu nárok, jakož i na související povinnosti. Ochrana je udělena, pokud žadatelé obdrží kladné rozhodnutí o přiznání postavení uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany (rovněž označovaných jako statusy harmonizované na úrovni EU). Mírou kladných rozhodnutí o mezinárodní ochraně se rozumí počet kladných rozhodnutí vyjádřený jako procento z celkového počtu rozhodnutí o žádostech o mezinárodní ochranu. Ačkoli vnitrostátní formy ochrany přiznávají státním příslušníkům třetích zemí status ochrany, tyto statusy (které nejsou harmonizovány ve všech zemích EU+) nejsou do výpočtu míry uznaných žádostí zahrnuty.

V roce 2024 zůstala míra uznaných žádostí stabilní na úrovni 42 %. Toto souhrnné procento však zastírá rozdíly ve dvou rovinách. Podíl rozhodnutí o poskytnutí doplňkové ochrany v rámci kladných rozhodnutí se v posledních dvou letech zvyšoval. Kromě toho byly zaznamenány značné rozdíly v kladných rozhodnutích u různých státních příslušníků. Míra uznaných žádostí v prvním stupni byla nejvyšší u Palestinců (91 %), Syřanů (90 %), státních příslušníků země Burkina Faso (85 %), Malijců (84 %), Eritrejců (82 %) a Ukrajinců (80 %).

Kromě forem mezinárodní a dočasné ochrany, které jsou regulovány EU, mohou země EU+ poskytnout rovněž vnitrostátní formu ochrany. Z rozhodnutí, která neudělila status regulovaný Evropskou unií, přibližně 23 % udělilo nějakou formu vnitrostátní ochrany, čímž se zvýšil skutečný počet osob, kterým se v Evropě dostává ochrany.

V posledních letech došlo v této oblasti k několika legislativním a politickým změnám, které například umožňují pobyt z humanitárních důvodů nebo pokročilé začleňování osob z důvodu dlouhodobého pobytu v zemi. Politická debata v mnoha vnitrostátních souvislostech se nadále zaměřovala na aspekty související s délkou povolení k pobytu pro osoby požívající mezinárodní ochrany, perspektivami získání dlouhodobého pobytu nebo občanství, způsoby slučování rodin v závislosti na uděleném statusu a důvody pro obnovení nebo odnětí mezinárodní ochrany.

Po udělení mezinárodní ochrany se příjemci nadále potýkali s problémy při úspěšném začleňování. Hlavní problematickou oblastí byl i nadále přechod z přijímacího zařízení na běžný trh s bydlením. Orgány na místní úrovni stále častěji stojí v čele provádění vnitrostátních integračních strategií, zatímco služby poskytované organizacemi občanské společnosti zůstávají klíčové pro účinnou integraci, neboť často zaplňují mezery v podpůrných službách.

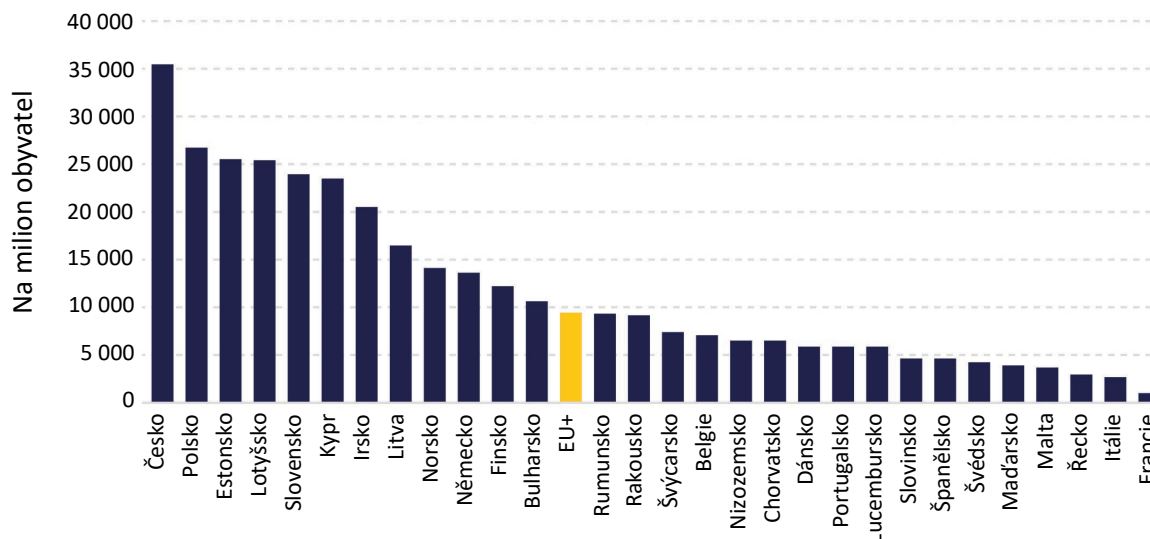

Rámeček 1. Dočasná ochrana vysídlených osob z Ukrajiny

Na konci roku 2024 se v zemích EU+ nacházelo přibližně 4,4 milionu osob požívajících dočasně ochrany. Toto číslo zůstává od začátku roku 2023 relativně stabilní a nadále významně přispívá k celkovému počtu lidí v Evropě, kteří potřebují ochranu. Téměř polovina všech osob požívajících dočasně ochrany se nacházela v Německu (1,2 milionu) a Polsku (téměř 1 milion). V poměru k počtu obyvatel Česko hostilo nejvyšší počet osob požívajících ochrany na obyvatele (viz obrázek 2).

Obrázek 2. Počet osob požívajících dočasně ochrany na 1 milion obyvatel podle přijímající země, 2024

Zdroj: Velikost populace Eurostat (DEMO_GIND), získáno dne 5. února 2025. Osoby požívající dočasně ochrany Eurostat (MIGR_ASYTPSM), získáno dne 5. února 2025.

Během třetího roku od zahájení ruské invaze se země EU+ stále více zaměřovaly na integraci vysídlených Ukrajinců a mnohé z nich zaváděly iniciativy na podporu přístupu na trh práce, osvojení jazyka, komunitních aktivit a získání povolení k dlouhodobému pobytu. Osoby požívající dočasně ochrany byly povzbuzovány, aby opustily přijímací zařízení a dále se začleňovaly do společnosti tím, že si pořídí vlastní bydlení. V některých případech se ukázalo, že je to náročné úsilí, které s sebou nese riziko bezdomovectví. Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky pokračoval v provádění svého regionálního plánu na podporu uprchlíků v Pobaltí, Polsku, Česku, Slovensku, Maďarsku, Rumunsku, Bulharsku a Moldavsku.

8. Právní záruky pro děti a žadatele se zvláštními potřebami

Žadatelé o mezinárodní ochranu mohou být před svým vysídlením, ale i během cesty vystaveni zneužívání, vykořisťování a násilí. Je mezi nimi mnoho žen, dívek a chlapců, kteří zažili extrémní formy násilí, včetně sexuálního. V zájmu posílení reakcí v oblasti ochrany obsahuje Pakt o migraci a azylu opatření pro rychlejší identifikaci a rychlé návazné sledování zranitelných míst a zvláštních procesních potřeb a potřeb v oblasti přijímání.

V roce 2024 vnitrostátní orgány zdůraznily svůj závazek splnit tyto nové požadavky, ale zároveň uvedly, že tato oblast je jednou z nejnáročnějších. Organizace občanské společnosti dospěly k závěru, že hlavním problémem jsou nedostatečné zdroje pro rychlou identifikaci, posouzení věku, opatrovníky a navazující služby, jako je péče o duševní zdraví. Vzhledem k tomu, že tlak na azylové a přijímací orgány pokračoval, omezila se schopnost zajistit odpovídající následnou péči v případě problémů v oblasti tělesného a duševního zdraví, včetně traumatu.

V květnu 2024 byla přijata revidovaná směrnice EU o boji proti obchodování s lidmi, jejíž oblast působnosti se rozšířila tak, aby zahrnovala nucené sňatky, nezákonné osvojení a zneužívání náhradního mateřství jako trestné činy. Směrnice rovněž ukládá členským státům povinnost zavést přísnější nástroje pro vyšetřování a stíhání nových forem vykořisťování a poskytovat vyšší úroveň podpůrných služeb obětem obchodování s lidmi. Několik zemí EU+ na základě nových pravidel vypracovalo nebo aktualizovalo své vnitrostátní akční plány pro boj proti obchodování s lidmi. Zúčastněné strany se znepokojením zaznamenaly rychle se vyvíjející a rostoucí využívání nových technologií pro obchodování s lidmi a vykořisťování a zdůraznily potřebu harmonizovaného shromažďování údajů, aby bylo možné tomuto jevu lépe porozumět a připravit vhodnější protipatření.

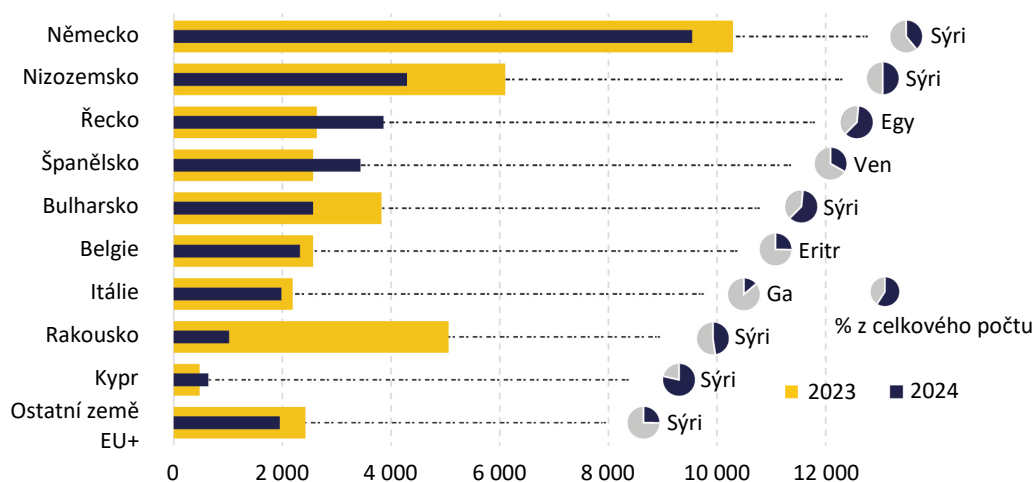
V roce 2024 podaly nezletilé osoby bez doprovodu, které se samy prohlásily za nezletilé, 32 000 žádostí o azyl, což je přibližně o 16 % méně než v roce 2023. Přestože Německo zaznamenalo mírný pokles, obdrželo 9 600 žádostí a bylo i nadále největším přijímajícím státem, což představuje 30 % z celkového počtu (viz obrázek 3). Řecko (3 900 žádostí) obdrželo bezprecedentní počet žádostí nezletilých osob bez doprovodu, což představuje nárůst o 46 %. Téměř polovinu nezletilých žadatelů bez doprovodu v zemích EU+ tvořili Syřané (10 000 žádostí) nebo Afghánci (4 500). Rekordní počet žádostí podaly nezletilé osoby bez doprovodu z Egypta (2 900 žádostí, téměř všechny v Řecku a Bulharsku), Ukrajině a Peru.

V roce 2024 se většina úsilí v oblasti podpory zranitelných žadatelů soustředila na nezletilé osoby, zejména na nezletilé osoby bez doprovodu, přičemž v několika zemích byla přijata opatření, která měla zajistit odpovídající ubytování, péči a zacházení, a byly uskutečněny iniciativy k přesnějšímu posuzování věku. V některých případech pokračoval znepokojivý jev se zajišťováním dětí v zemích EU+, jak je doloženo v soudních rozsudcích (a to i na úrovni Evropského soudu pro lidská práva) a ve zprávách mezinárodních organizací a organizací občanské společnosti. Pozornost byla věnována také ochraně žen, přičemž soudní orgány hrály významnou úlohu při stanovování norem a usměrňování postupů (například přelomové rozsudky Soudního dvora EU [C-621/21](#), [C-646/21](#) a [C-608/22](#) a [C-609/22](#)) a vnitrostátní orgány

zaváděly iniciativy k posílení ochranných opatření pro oběti sexuálního násilí a mrzačení/řezání ženských pohlavních orgánů.

Obrazek 3. Deset zemí EU+, které přijaly největší počet žádostí o azyl podaných nezletilými osobami bez doprovodu, které se samy prohlásily za nezletilé, srovnání roku 2024 s rokem 2023, a podíl podaných žádostí podle hlavní státní příslušnosti nezletilých osob bez doprovodu, 2024

Pozn.: Údaje o žádostech nezletilých osob bez doprovodu nebyly k dispozici pro Francii a Česko a částečně nebyly k dispozici pro Švýcarsko.

Zdroj: Údaje ze systému včasného varování a připravenosti agentury EUAA ke dni 3. února 2025.

Závěrečné poznámky

V roce 2024 zůstal azyl ústředním bodem mnoha veřejných diskusí a politik v Evropě, přičemž významným milníkem ve vývoji společného evropského azylového systému bylo přijetí Paktu o migraci a azylu. Přestože počet žádostí v roce 2024 klesl o 11 %, země EU+ již druhý rok po sobě obdržely více než 1 milion žádostí o mezinárodní ochranu. Kromě toho 4,4 milionu vysídlených osob z Ukrajiny požívalo v Evropě dočasné ochrany, což vedlo k pokračujícímu tlaku na vnitrostátní azylové a přijímací systémy.

Hlavní úsilí vnitrostátních orgánů se zaměřilo na zefektivnění azylových řízení, aby bylo vyřizování žádostí efektivnější, a na zavedení strategických změn ve vnitrostátních přijímacích systémech s cílem optimalizovat využívání zdrojů. Navzdory tomuto úsilí se stále objevovaly případy opožděného přístupu k řízení, přeplněnosti, zvýšených bezpečnostních rizik a neoptimálního přístupu ke službám. Současně země EU+ vyčlenily významné prostředky na plánování a provádění reforem požadovaných Paktem o migraci a azylu.

Pokračující příliv žadatelů dále podnítil diskuse o účinném řízení nelegální migrace a zároveň o zajištění přístupu k ochraně pro ty, kteří ji potřebují. Zdá se, že v posledních letech jsou diskuse a politiky týkající se azylu mezi tvůrci politik stále restriktivnější, a to i v důsledku politického tlaku ze strany vnitrostátních volebních obvodů. Snaha o zvýšení účinnosti hraničních kontrol, včetně kontrol na vnitřních hranicích, vedla někdy k praktikám, které na jedné straně bránily účinnému přístupu k ochraně a na straně druhé hladkému fungování schengenského systému. Úsilí o snížení nákladů a optimalizaci využívání lidských a finančních zdrojů někdy vedlo ke zhoršení podmínek přijímání a k omezení výhod nebo přístupu ke službám pro žadatele při přijímání.

Soudní orgány na evropské i vnitrostátní úrovni tyto politiky přezkoumaly, což dokládá, že jsou nedílnou součástí účinného fungování azylových systémů, hrají rozhodující úlohu při výkladu *acquis* EU v oblasti azylu a řídí jeho praktické provádění. V průběhu praktického provádění Paktu o migraci a azylu je důležité, aby soudní orgány investovaly do odborné přípravy a profesního rozvoje s cílem dále rozvíjet odborné znalosti soudců v otázkách, které jsou specifické pro azyl a migraci.

Je nesporné, že evropské země vyčlenily významné prostředky na zajištění ochrany lidí v nouzi. Pro představu o tomto úsilí lze uvést, že kromě toho, že země EU+ obdržely v roce 2024 více než 1 milion žádostí o mezinárodní ochranu, vydaly přibližně 746 000 rozhodnutí o udělení dočasné ochrany osobám prchajícím před válkou na Ukrajině. Budoucnost Ukrajiny je velmi nepředvídatelná, přičemž klíčovým parametrem je směr zahraniční politiky USA v regionu. Potřeba ochrany bude existovat i nadále, zejména při začleňování vysídlených osob z Ukrajiny. Evropské země opakovaně vyjádřily odhodlání nadále uspokojovat potřeby vysídlených Ukrajinců a zároveň podporovat obnovu Ukrajiny. Zároveň toto obyvatelstvo není k dispozici pro ukrajinský trh práce a pro případnou obnovu země.

Pakt o migraci a azylu, přijatý v roce 2024, odráží kompromis mezi zeměmi, které mají různé zkušenosti s migračními tlaky, a tudíž i rozdílné potřeby. Jedním z klíčových aspektů při jeho provádění proto bude schopnost reagovat na tyto rozdílné potřeby a zároveň nebýt vnímán ani jako příliš přísný a málo zaměřený na ochranu, ani jako příliš mírný a nedostatečně účinný v boji proti nelegální migraci. Politický význam paktu by se však neměl podceňovat. Odráží spolupráci evropských zemí při hledání a přijímání *společného* rámce založeného na

společných hodnotách, směřující ke *společnému* cíli: zůstat věrný základním zásadám EU vytvořením rámce, který nabízí nástroje k ochraně osob v nouzi a důstojnému návratu těch, kteří ochranu nepotřebují. K dosažení tohoto významného průlomu ve vývoji společného evropského azylového systému přispěla kultura spolupráce, kterou EU v průběhu desetiletí vybudovala, a přestože je to pro Unii charakteristické, nemělo by to být považováno za samozřejmost.

Praktická hodnota a funkčnost paktu se plně projeví v následujících letech. Vzhledem k tomu, že se členské státy EU připravují na provádění paktu, je třeba zdůraznit, že bez ohledu na to, jak je rámec pokročilý nebo komplexní, nejpodstatnější otázka se týká jeho praktického a účinného využití. Pakt musí také v praxi prokázat, že pomáhá členským státům řešit naléhavé problémy na vnitrostátní úrovni. Představuje jedinečnou příležitost, jak se stát katalyzátorem sbližování politik a postupů zemí EU v oblasti azylu. Bude zapotřebí intenzivní práce vnitrostátních orgánů, jakož i podpora a pokyny ze strany Evropské komise a agentur EU. Nejedná se pouze o materiální a administrativní zdroje; pro úspěšné fungování evropského azylového systému jsou zásadní i kvalifikované lidské zdroje. Je proto nezbytné i nadále investovat do sdílení odborných znalostí, odborné přípravy a profesního rozvoje a do účinného a jasného výkladu praktických ustanovení paktu, která budou sloužit jako vodítko pro jeho provádění. Zatímco hlavními aktéry, kteří řídí provádění paktu, jsou orgány EU a vnitrostátní instituce, úzká spolupráce s občanskou společností, místními organizacemi a místními orgány je stejně důležitá, aby se zajistilo, že všechny zúčastněné strany v této oblasti se budou ubírat stejným směrem. Kromě toho, že jsou tyto aktéři na regionální a místní úrovni klíčovými zdroji operativních zkušeností a odborných znalostí v oblasti azylu, mohou poskytnout zasvěcenou zpětnou vazbu o dopadu paktu na místě a nabídnout informované návrhy na řešení praktických problémů, jako je řešení záruk pro žadatele se zvláštními potřebami.

V nadcházejících letech budou muset země EU+ překonat samy sebe při zavádění opatření pro provádění paktu, přičemž budou přijímat stále vysoký počet příchozích žádostí o ochranu a zároveň budou provozovat dva paralelní systémy, které budou zpracovávat staré a nové žádosti podle různých pravidel. Agentura EUAA bude jako odborné centrum EU pro oblast azylu i nadále poskytovat technickou, operativní a vzdělávací podporu zemím EU+, a to po celé toto přechodné období i po jeho skončení. Zvláštní program agentury týkající se paktu významně přispěl vývojem a poskytováním nástrojů a služeb v oblasti kvality na pomoc při provádění paktu. Agentura bude sledovat provozní a technické uplatňování *acquis* EU v oblasti azylu a bude spolupracovat se zeměmi EU+ na určení a řešení případných nedostatků ve fungování jejich azylových a přijímacích systémů, přičemž první pilotní projekt se uskuteční v roce 2025. V kolektivním úsilí o konstruktivní řešení migračních tlaků v Evropě, které bude zaměřené na ochranu, bude hrát dobře vybavená agentura EUAA nedílnou roli.

Zpráva o azylu 2025: Shrnutí

Zpráva o azylu 2025 je referenčním zdrojem informací o mezinárodní ochraně v Evropě a poskytuje komplexní přehled o klíčových změnách v oblasti azylu, ke kterým došlo v roce 2024. Toto shrnutí je zkrácenou verzí hlavní zprávy.

Agentura Evropské unie pro otázky azylu (EUAA) shromažďuje informace o všech aspektech společného evropského azylového systému. Za tímto účelem zpráva nastiňuje hlavní trendy politik, postupů a právních předpisů týkajících se mezinárodní ochrany a předkládá klíčové ukazatele pro referenční rok 2024. Uvádí též příklady z judikatury sloužící k výkladu evropských a vnitrostátních právních předpisů v souvislosti s *acquis* EU v oblasti azylu.

Zpráva o azylu 2025 vychází z informací ze široké škály zdrojů (včetně perspektiv vnitrostátních orgánů, orgánů EU, mezinárodních organizací, organizací občanské společnosti a akademické obce), aby zahrnovala různorodé úhly pohledu. Tato zpráva se vztahuje na období od 1. ledna do 31. prosince 2024 a slouží jako referenční zdroj informací o nejnovějším vývoji v oblasti mezinárodní ochrany v Evropě.